

HE 287/2018 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kalastuksesta Tenojoen vesistöissä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja soveltamisesta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lain 8 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että vastuu Tenon kalastussopimuksen 10 artiklassa tarkoitettujen kalastuslupien myynnin järjestämisestä siirtyisi Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta alueen toimivaltaiselle kalatalousalueelle 1 päivän tammikuuta 2019 sijaan kahta vuotta myöhemmin 1 päivänä tammikuuta 2021.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2019.

PERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Suomen ja Norjan väliseen Tenojoen kalastussopimukseen liittyvät lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset on saatettu voimaan kalastuksesta Tenojoen vesistössä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja soveltamisesta annetulla lailla (176/2017), jäljempänä *voimaansaattamislaki*. Voimaansaattamislaissa säädetään muun muassa siitä, mitkä tahot vastaavat sopimuksen toimeenpanoon liittyvistä tehtävistä Suomessa. Tämän lisäksi laissa annetaan tarkempia säännöksiä kalastuslupien myynnistä ja saaliiden ilmoittamisesta.

Kalastuslupien myynnistä vastaa voimaansaattamislain 8 §:n 1 momentin mukaan Lapin elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus, jäljempänä *Lapin ELY-keskus* aina 1.1.2019 asti, jolloin luvan myynnin on momentin mukaan määrä siirtyä alueella toimivaltaiselle kalatalousalueelle. Kalastuslain (379/2015) mukaan kalatalousalueet ovat julkisoikeudellisia yhdistyksiä, joiden tarkoituksena on kehittää alueensa kalataloutta sekä edistää jäsentensä yhteistoimintaa kalavarojen käytön ja hoidon järjestämiseksi (KalL 23 §). Kalatalousalueet aloittavat toimintansa lain mukaan vuoden 2019 alussa korvaten aiemmat kalastusalueet, joiden toiminta lakkaa vuoden 2018 lopussa. Uusien kalatalousalueiden rajat vahvistettiin kalatalousviranomaisen päätöksillä 13.12.2017. Utsjoen kalatalousalue kattaa koko Tenojoen vesistön. Se muodostettiin liittämällä aiempaan Utsjoen kalastusalueeseen Tenojoen vesistöön kuuluva alue Inarin kalastusalueesta.

Uusien kalatalousalueiden toiminta voi siis käynnistyä aikaisintaan 1 päivästä tammikuuta 2019, jolloin ELY-keskusten kalastuslain 22 §:n nojalla tekemiä päätöksiä kalatalousalueiden rajojen vahvistamiseksi aletaan soveltaa kalastuslain 129 § siirtymäsäännöksen mukaisesti. Kumotun kalastuslain 68 §:ssä tarkoitettujen kalastusalueiden hoitavat kalastuslain 24 §:n 3–5, 8 ja 9 kohdassa tarkoitettuja kalatalousalueille kuuluvia tehtäviä 31 päivään joulukuuta 2018 saakka. Kalastusalueille siirtymäajaksi säädetty toimivalta ei mahdollista kalastuslupien myyntiin liittyvien sitoumuksien tekemistä vuoden 2019 alusta aloittavien kalatalousalueiden puolesta.

Luvanmyynnistä vastaavan tahon tehtävänä on huolehtia Suomessa Tenojoen kalastussäännön 4 § mukaisten lupatyyppeiden myynnistä. Pykälän 1 ja 2 kohtien mukaisten paikkakuntalaisille myytävien lupien osalta luvanmyyjän on tarvittaessa varmistettava, että ostaja täyttää voimaansaattamislain 9 §:n mukaisen vakinaisen asumisen ehdot Tenon vesistön jokilaaksoissa. Matkailukalastukseen varatut luvat myydään verkkokaupassa luvanmyyntiohjelmalla ja lunastetaan oston yhteydessä saatua lupakoodia vastaan paikkakunnalta luvanmyyntipisteistä. Myytävät luvat on jaettu viikoittain Suomen ja Norjan kesken määrätyn lupakiintiön puitteissa. Samoin luvanmyyntiohjelmassa on otettu huomioon Tenon vesistön jokilaaksojen ulkopuolella asuville omistajille varattu lupakiintiö. Heidän lupakiintiöstään käyttämättä jääneet luvat ovat palautuneet myyntiin matkailukalastajille, mikäli lupia ei ole varattu edeltävän viikon perjantaihin mennessä. Muualla asuvien omistajien luvat on pitänyt lunastaa Utsjoen paikallisluvanmyyntipisteestä ja samassa yhteydessä on tarkistettu myös kalastusoikeuden määrä kiinteistöiedoista ja viety veneet rekisteriin.

Luvanmyyntitehtävän hoitamista varten Lapin ELY-keskus on perustanut sähköisen luvanmyyntijärjestelmän. Järjestelmän kautta myydään myös kalastussäännön 5 § 3 momentin mukainen kalastussäännön 2 § 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuille kalastusoikeuden haltijoille varattu kiintiö matkailukalastusluvista. Kiintiön käyttämistä varten järjestelmään on annettava

kiinteistönomistusta koskevat tiedot. Luvanmyyntitehtävä on vaativampi kuin useiden muiden kalastusalueiden myymien lupien kohdalla, koska myytävä lupamäärä on rajoitettu kiinteillä kysyntää huomattavasti pienemmäksi ja osa myytävistä luvista edellyttää niiden käyttäjiltä joko vakinaista asumista Tenon vesistön jokilaaksoissa tai tietyn suuruista kalastusoikeuden omistusta.

Luvanmyyntitehtävästä vastaava taho jakaa myös voimaansaattamislain 11 § mukaisesti edellisenä vuonna kertyneet lupatulot 8 § 1 momentin 1 kohdan mukaisesti korvauksiin rajajoki-alueen vesialueiden omistajille sekä toimii voimaansaattamislain 15 §:n mukaisesti liikenteen palveluista annetun V osan 4 luvussa tarkoitettuna rekisteröintitehtävissä avustavana palveluntarjoajana, joka hoitaa mainitun lain 211 §:n mukaisia tehtäviä sekä tekee Liikenne- ja viestintäviraston rekisteröintipäätöstä varten arvion rekisteröinti-oikeuden edellytysten täytymisestä.

Luvanmyyntitehtävä on tähän asti toteutettu osin Lapin ELY-keskuksen virkatyönä. Sen lisäksi maa- ja metsätalousministeriö on myöntänyt Lapin ELY-keskukselle määrärahan, jota on käytetty henkilöstön palkkaamiseen luvanmyyntitehtävää ja veneiden rekisteröintitehtävää sekä mm. kalastuksen valvontaan liittyviä tehtäviä varten.

1.2 Nykytilan arviointi

Kalastuslain mukaan kalatalousalueet aloittavat toimintansa vuoden 2019 alusta. Kalatalousalueen toiminnan aloittaminen sekä kalastuslupien myynnin järjestämisen siirtyminen Lapin ELY-keskukselta kalastusalueelle ajoittuvat molemmat siten vuoden 2019 alkuun. Kalastuslaissa säädettyyn kalatalousalueiden järjestäytymiseen tarvittava aika huomioon ottaen nykyisen luvanmyyntiä koskevan aikataulun arvioidaan muodostavan riskin luvanmyynnin onnistumiselle. Kalatalousalueen tulisi aloittaa luvanmyynnin järjestämiseen liittyvät toimet lähes välittömästi, mikä ottaen huomioon muut uuden organisaation käynnistämiseen liittyvät vaiheet, voi osoittautua hyvin vaikeaksi. Luvanmyynnin lisäksi kalatalousalueelle on siirtymässä kalastuksessa käytettävien veneiden rekisteröintiin liittyviä tehtäviä.

Luvanmyyntitehtävän siirtymisestä Utsjoen kalatalousalueen hoidettavaksi on käyty keskusteluja Utsjoen kalastusalueen kanssa, mutta keskusteluissa ei ole löydetty ratkaisua, jolla tehtävien siirto voitaisiin varmistaa tarvittavalla aikataululla sekä kohtuullisilla kustannuksilla.

Luvanmyynnin onnistumista ei voida jättää esimerkiksi sellaisten seikkojen varaan, ehtiikö kalatalousalue järjestäytymään ja tekemään luvanmyynnin menestyksekkääksi hoitamiseksi tarvittavat henkilövalinnat riittävän nopeasti tai tullaanko päätöksistä valittamaan.

Tästä syystä luvanmyynnin sekä veneiden rekisteröintiin liittyvien tehtävien katkottoman hoitamisen varmistamiseksi tehtävistä vastaavan tahon muuttuessa, siirtymäaikaa esitetään pidennettäväksi kahdella vuodella.

2 Ehdotetut muutokset

Voimaansaattamislain 8 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että luvanmyyntitehtävä siirtyy alueen toimivaltaiselle kalatalousalueelle 1 päivän tammikuuta 2019 sijaan kahta vuotta myöhemmin 1 päivänä tammikuuta 2021. Siirtymäaikaa ehdotetaan jatkettavaksi kahdella vuodella sen varmistamiseksi, että kalatalousalue saa toimintansa käyntiin ennen luvanmyynnin siirtymistä sen hoidettavaksi. Siirtymäajan jatkaminen kahdella vuodella edesauttaisi myös osaltaan sitä, että kalatalousalue ehtisi paremmin perehtyä sille siirtyviin tehtäviin ja esimerkiksi tarvittaessa kouluttamaan tehtäviä tulevaisuudessa hoitavia henkilöitä. Kahden vuoden siirtymäaika mahdollistaisi myös yhden vuoden siirtymäaikaa paremmin Lapin ELY-

keskuksen ja kalatalousalueen välisen yhteistyön siirtymävaiheen aikana. Muita muutoksia momenttiin ei esitetä.

3 Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole merkittäviä julkistaloudellisia vaikutuksia. Lapin ELY-keskus saa nykykäytännön mukaisesti luvanmyyntiin, veneiden rekisteröintiin sekä kalastuksen valvontaan liittyviin tehtäviin erillisen määrärahan, minkä suuruus vastaa Tenojoen kalastuslupien myynnistä valtioille kertyvää osuutta. Osa määrärahasta olisi tehtävien siirtymisen jälkeen tarkoitus ohjata ELY-keskuksen sijaan alueen toimivaltaiselle kalatalousalueelle. Luvanmyynnin järjestämisen rahoitustarpeen arvioidaan kasvavan jonkun verran, koska nykyisin osa työstä tehdään Lapin ELY-keskuksen virkatyönä.

Luvanmyyntiä koskevan siirtymäajan pidentämisellä pyritään välttämään riski siitä, että lupien myynnin aloittaminen uudessa organisaatiossa ei onnistu voimassa olevassa laissa säädettyssä aikataulussa. Luvanmyynnin epäonnistuminen merkitsisi merkittäviä taloudellisia menetyksiä paikallisille kalastuksen ympärille rakentuville elinkeinoille. Luvanmyynnin sujuvalla toteuttamisella on suuri merkitys etenkin alueen matkailuyrittäjille, joille Tenojoen kalastusmatkailu on merkittävä elinkeino ja joiden taloutta uuden kalastussopimuksen mukanaan tuomat muutokset lupatarjontaan ovat jo nyt rasittaneet.

Paikallisten matkailuyrittäjien elinkeinon toimintaedellytysten turvaamisen lisäksi siirtymäajan pidentämisellä pyrittäisiin turvaamaan paikallisten sekä ulkopaikkakuntalaisten kalastusoikeudenhaltijoiden asemaa ja mahdollisuutta käyttää heille kuuluvaa kalastusoikeutta. Suomen ja Norjan välisen Tenojoen kalastussopimuksen 10 artiklan mukaan rajajokiosuudella kalastavan on lunastettava kalastuslupa ennen kalastuksen aloittamista. Sopimuksen mukaan osapuolet vastaavat lupien myynnin järjestämisestä. Luvanmyynnin järjestämisen vaarantuminen voisi näin ollen vaikuttaa rajoittavasti myös paikallisten ja ulkopaikkakuntalaisten kalastusoikeudenhaltijoiden mahdollisuuteen käyttää heille kuuluvaa kalastusoikeutta, mikäli luvanmyyntiä ei onnistuttaisi järjestämään.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä. Lakimuutoksen tarpeellisuutta kartoitettiin Utsjoella 29–30.10 matkailuyrittäjien, yhteisen vesialueen osakaskuntien, Utsjoen kalastusalueen ja Utsjoen kunnan kanssa käydyissä keskustelutilaisuuksissa. Esitys lähetettiin asian kiireellisyyden vuoksi kahden viikon pituiselle lausunnolle 8.–21.11.2018.

Esityksestä pyydettiin lausuntoa valtiovarainministeriöltä, oikeusministeriöltä, Lapin ELY-keskukselta, Metsähallitukselta, Luonnonvarakeskukselta, Nuorgamin, Outakosken, Utsjoen kirkonkylän sekä Veahčaknjárgan osakaskunnilta, Utsjoen ja Inarin kalastusalueilta, Alatalon, Iivanan ja Pikkujärven osakaskunnilta, Tenonlaakon yrittäjät ry:ltä, Saamelaismatkailu- ja yrittäjät ry:ltä, Saamelaiskäräjiltä, Tenon kiinteistönomistajat ry:ltä, Lapin Vapaa-ajankalastajat ry:ltä, Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestöltä, Kalatalouden Keskusliitolta sekä Lapin kalatalouskeskukselta.

Lapin ELY-keskus, Metsähallitus, Luonnonvarakeskus, Utsjoen kirkonkylän osakaskunta, Utsjoen kalastusalue ja Kalatalouden Keskusliitto antoivat lausunnon. Kaikki lausunnonantajat pitivät esitettyä siirtymäajan pidentämistä tarpeellisena ja perusteltuna.

Utsjoen kalastusalue katsoi kuitenkin, että yhden vuoden lisäaika riittäisi organisatoriseen muutokseen ja esitti lisäksi, että mikäli kalatalousalue ei vastoin odotuksia pystyisi rekrytoi-

maan riittävästi henkilöstöä tehtävien hoitamiseksi, uuden yhden vuoden määräajan säätämistä voitaisiin harkita. Utsjoen kirkonkylän osakaskunta katsoi, että yhden vuoden siirtymäaika olisi riittävä. Kirkonkylän osakaskunta esitti lisäksi, että mikäli lakimuutoksessa päädyttäisiin kahden vuoden siirtymäaikaan, lakiin tulisi kirjata lause jolla sopimuksen 10 artiklaan liittyvät asiat voidaan siirtää kalatalousalueelle jo ennen vuoden 2021 alkua, kun kalatalousalueella on riittävät resurssit toimintaansa.

Lapin ELY-keskus katsoi lausunnossaan, että suunniteltu kahden vuoden lisäaika mahdollistaa vastuiden hallitun siirtymisen ELY-keskukselta kalatalousalueelle. ELY-keskus tukee tarvittaessa kalatalousaluetta myös siirtymäajan jälkeen kalastuslain 20 § 1 momentin 3 kohdan mukaisesti. ELY-keskus esitti, että lakimuutoksen pitäisi tulla voimaan mahdollisimman nopeasti. Metsähallitus katsoi, että kahden vuoden siirtymäajalla varmistetaan se, että Utsjoen kalatalousalueella on riittävästi aikaa ja resursseja organisoida vaativa Tenon lupien myynnin järjestäminen. Metsähallitus piti tärkeänä ELY-keskuksen tukea luvan myyntitehtävään tarvittaessa myös siirtymäajan jälkeen. Luonnonvarakeskus muistutti, että luvanmyyntijärjestelmä on suoraan kytköksissä sen ylläpitämään Tenon saalisrekisteriin, jonka toimivuus on varmistettava muutoksen yhteydessä. Ehdotettu kahden vuoden siirtymäaika mahdollistaisi myös tämän asian riittävän huomioimisen. Kalatalouden keskusliitto ei ottanut kantaa siirtymäajan pituuteen, mutta näki tärkeänä, että kalatalousalueelle varmistetaan riittävä rahoitus ja että ELY-keskus riittävän ajoissa tarjoaa kalatalousalueelle koulutusta ja tukea tehtävän hoitamisen varmistamiseksi. Valtiovarainministeriöllä ei ollut huomautettavaa esitykseen.

Lakimuutos oli esillä Saamelaiskäräjien kanssa Tenon kalastussopimuksen toimeenpanoa koskevassa neuvottelussa 7.11.2018. Saamelaiskäräjät ei nähnyt tarpeellisenä järjestää erillistä neuvottelua asiasta. Saamelaiskäräjät ei aio lausua lakimuutoksesta, vaan yhtyy Utsjoelta tulleeseen tietoon lisäajan tarpeesta.

Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että luvanmyyntiin ehdotettu kahden vuoden siirtymäaika on perusteltu, jotta tehtävien siirto saadaan toteutettua hallitusti. Siirtymäaika ei estä Utsjoen kalatalousalueen roolin vahvistamista luvanmyyntitehtävän hoitamisessa jo ensimmäisen vuoden jälkeen. Lapin ELY-keskus antaa tarvittaessa antaa asiantuntija-apua Utsjoen kalatalousalueelle kalastuslain 20 § 1 momentin 3 kohdan perusteella myös luvanmyyntitehtävän siirtymisen jälkeen.

5 Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy eduskunnan käsiteltävinä oleviin maakuntien perustamista koskevaan hallituksen esitykseen (HE 15/2017 vp) ja maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevaan hallituksen esitykseen (HE 14/2018 vp). Toteutuessaan maakuntauudistus tarkoittaisi, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset lakkautettaisiin maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevan hallituksen esityksen sisältämällä voimaannpanolailla. Tämä tarkoittaisi, että esityksessä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle säädettyä toimivaltaa käytäisi ja sille säädettyjä tehtäviä hoitaisi tulevaisuudessa maakunta. Koska maakuntauudistus on yhä eduskunnan käsiteltävänä eikä lakeja ole hyväksytty, ei esitykseen ole kuitenkaan voitu suoraan laittaa maakuntia elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sijaan. Maakuntauudistus on tarkoitettu tulevan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2021 eli samaan aikaan, kun kalastuslupien myyntiä sekä kalastusveneiden rekisteröintiin liittyviä tehtäviä koskeva toimivalta siirtyisi kalatalousalueelle.

6 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2019. Näin ollen lain 8 §:ssä säädetty luvanmyyntiin sekä 15 §:ssä säädetty veneiden rekisteröintiin liittyvä toimivalta siirtyisi hetkellisesti kalatalousalueelle 1 päivänä tammikuuta 2019, mutta palautuisi ehdotetun lakimuutoksen myötä takaisin Lapin ELY-keskukselle 1 päivänä maaliskuuta 2019 alkaen ja olisi tämän jälkeen voimassa siirtymäajan loppuun asti.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kalastuksesta Tenojoen vesistössä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja soveltamisesta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kalastuksesta Tenojoen vesistössä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja soveltamisesta annetun lain (176/2017) 8 §:n 1 momentti seuraavasti:

8 §

Kalastuslupien myynnin järjestäminen

Sopimuksen 10 artiklassa tarkoitettujen kalastuslupien myynnin järjestämisestä vastaa Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Alueella toimivaltainen kalatalousalue vastaa kalastuslupien myynnin järjestämisestä 1 päivästä tammikuuta 2021 lukien.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 _____.

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 2018

Pääministeri

Juha Sipilä

Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä

Laki

kalastuksesta Tenojoen vesistössä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja soveltamisesta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kalastuksesta Tenojoen vesistössä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja soveltamisesta annetun lain (176/2017) 8 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

8 §

Kalastuslupien myynnin järjestäminen

Kalastuslupien myynnin järjestäminen

Sopimuksen 10 artiklassa tarkoitettujen kalastuslupien myynnin järjestämisestä vastaa Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Alueella toimivaltainen kalatalousalue vastaa kalastuslupien myynnin järjestämisestä 1 päivästä tammikuuta 2019 luki-

Sopimuksen 10 artiklassa tarkoitettujen kalastuslupien myynnin järjestämisestä vastaa Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Alueella toimivaltainen kalatalousalue vastaa kalastuslupien myynnin järjestämisestä 1 päivästä tammikuuta 2021 luki-

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

Ráddehusa árvalus riikkabeivviide láhkan bivddu birra Deanu čázádagas, Suoma ja Norgga gaskasaš soahpamuša láhkaásahansuorgái gullelaš mearrádusaid fápmuibidjan- ja heivehanlága 8 §:a rievdadeamis

EVTTOHUSA VÁLDOSISDOALLU

Lága 8 §:a 1 momaantta evttohuvvo rievdaduvvot nu, ahte ovddasvástádus Deanu guolástan-soahpamuša 10 artihkkalis oaivvilduvvon bivdolobiid vuovdima lágideamis sirdašuvažii Lappi ealáhus, -johtolat- ja birasguovddážiis guovllu doaibmaválddálaš guolledoalloguvlui 1.1.2019 sadjái guokte jagi maŋŋelis 1.1.2021.

Láhka lea oaivvilduvvon boahit fápmui 1 beaivve njukčamánu 2019.

ÁKKASTALLAMAT

1 Dáládilli

1.1 Láhkaásaheapmi ja geavadat

Suoma ja Norgga gaskasaš Deanu guolástansoahpamuššii gullelaš láhkaásaheami suorgái gullelaš mearrádušat leat biddjojuvvon fápmui guollebivddus Deanu čázádagas Norggain dahkkon soahpamuša suorgái gullelaš mearrádušaid fápmuibidjamis ja heiveheamis addojuvvon lágain (176/2017), maŋnelis *fápmuibidjanláhka*. Fápmuibidjanlágas mearridit earret eará das, mat bealit vástidit soahpamuša ollašuttimii gullelaš doaimmain Suomas. Dán lassin lágas addojuvvojit dárkilut njuolggadusat guolástanlobiid vuovdimis ja sállashiid almmuheamis

Guolástanlobiid vuovdimis vástida fápmuibidjanlága 8 §:a 1 momenta mielde Lappi ealáhus-, johtolat- ja birasguovddáš, maŋnelis *Lappi EBI-guovddáš* gitta 1.1.2019 rvdjai, goas lobi vuovdin lea oavvilduvvon sirdáuvvat guovllu doaibmaválddalaš guolledoalloguvlui. Guolástanlága (379/2015) mielde guolledoalloguvllut leat almmolašvuoigatvuodalaš searvvit, maid dárkkuhussan lea ovddidit guovllus guolledoalu sihke ovddidit lahtuideaset ovttasdoaimma guolleváriid ávkkástallama ja diškuma ordnemii (KalL 23 §). Guolledoalloguvllut álggahit doaimmas lága mielde jagi 2019 álggus ja buhttejit ovddit guolledoalloguvlluid, maid doaibma nohká jagi 2018 loahpas. Ođđa guolledoalloguvlluid rájât nannejuvvojedje guolledoallovirgeoapmahačča mearrádušain 13.12.2017. Ohcejoga guolledoalloguvlu gokčá oppa Deanujoga čázádaga. Dat dahkkojuvvui laktimiin ovddit Ohcejoga guolledoalloguvlui Deanu čázádahkii gullelaš guovllu Anára guolledoalloguvllus.

Ođđa guolledoalloguvlluid doaibmá sáhttá lágit áramustá 1. beavve ođđajagimánus 2019, go EBI-guovddážiid guolástanlága 22 §:a vuodul dahkkon mearrádušaid guolledoalloguvlluid rájáiid nannemii heivehuvvogohtet guolástanlága 129 §:a sirdásannjuolggadusaid mielde. Gomihuvvonguolástanlága 68 §:s oavvilduvvon guolástanguovllut dikšot guolástanlága 24 §:a 3–5, 8 ja 9 čuoggás oavvilduvvon guolledoalloguvlui gullelaš doaimmaid 31 beavái juovlamánu 2018 rádjai. Guolástanguovlluide sirdásanáigin mearriduvvon doaibmaváldi ii atte vejolašvuoda guolástanlobiid vuovdimii gullelaš čatnašumiid dahkamii jagi 2019 álggus álggan guolledoalloguvlluid beales.

Lohpevuovdimis vástidan beali doaibman lea fuolahit Suomas Deanu guolástannjuolggadusa 4 §:s oavvilduvvon lohpetiippaid vuovdimis. Paragráfa 1 ja 2 čuoggáin oavvilduvvon báikegottálaččaide vuovdujuvvon lobiid bokte lohpevuovdi galgá dárbbu mielde sihkkarastit, ahte oasti deavdá fápmuibidjanlága 9 §:s oavvilduvvon fásta ássama eavttuid Deanu čázádaga johkalegiin. Turismabivdui várrejuvvon lobit vuovdujuvvojit neahttagávppis lohpevuovdinprográmmain ja lodnojuvvojit oastima oktavuodas addojuvvon lohpekoda vuostá báikegotti lohpevuovdinbáikkiin. Vuovdimassii biddjojuvvon lobit leat juhkkojuvvon vahkkosaččat Suoma ja Norgga gaska meroštallojuvvon lohpedihtoeari rámmaid siste.

Seammás lohpevuovdinprográmmas lea váldon vuhtii Deanu čázádaga johkalegiid olggobealde ássán eaiggádiidda várrejuvvon lohpedihtoearri. Sin lohpedihtoearis geavatkeahtá báhcán lobit leat máhccan vuovdimassii turistaguolásteaddjiide, jus dat eai leat várrejuvvon ovddit vahku bearjadaga rádjai. Eará báikkis ássán eaiggádiid lobiid lea galgan lotnut Ohcejoga báikkálašlohpevuovdinbáikkiin ja seammá oktavuodas lea dárkkistuvvon maiddái guolástanvuoigatvuoda mearri giddodatdieduin ja merkejuvvon fatnasiid registarii.

Lohpevuovdindoaimma dikšuma várás Lappi EBI-guovddáš lea vuodđudan elektrovnnalaš lohpevuovdinvuogádaga. Vuogádaga bokte vuvdet maiddái guolástannjuolggadusa 5 § 3 momeanttas oaivvilduvvon guolástanlága 2 § 1 momeanttas oaivvilduvvon guolástanvuogatvuoda hálddašeaddjiide várrejuvvon dihtoeari turismaguolástanlobiin. Dihtoeari geavaheami várás vuogádahkii galgá addit giddodatoamasteami guoskevaš dieđuid. Lohpevuovdindoaimma lea dávjá eanet gáibideaddji go mánggaid earáid guolástanguovlluid vuovdán lobiid bokte, go vuvdojuvvon lohpevearri lea ráddjejuvvon dihtoeariin jearrama unnibun fuomášahtti láhkai ja oassi vuovdima várás várrejuvvon lobiin gáibida daid geavaheaddjiin juogo fásta ássama Deanu čázádaga johkalegiin dahje dihto sturrosaš guolástanvuogatvuoda oamasteami.

Lohpevuovdindoaimmas vástidan bealli juohká maiddái fápmuibidjanlága 11 § mielde ovddit jagi čoggon lohpeboaduid 8 § 1 momeantta 1 čuoggá buhtadusaide rádjajohkaguovllu čáhceguovlluid eaiggáidida ja doaimmá fápmuibidjanlága 15 §:a mielde johtolaga bálvalusain addojuvvon lága 320/2017) V oasi 1 logu 1 §:s oaivvilduvvon registrerendoaimmain veahkeheaddji bálvalusfállin, mii dikšu máinnašuvvon logu 3 §:s oaivvilduvvon doaimmaid ja dahká Johtolat- ja gulahallandoaimmahaga registrerenmearrádusa várás árvoštallama registrerenvuogatvuoda gáibádusaid ollašuvvamis.

Lohpevuovdindoaimma lea dássáži ordnejuvvon oassái EBI-guovddáza virgebargun. Dasa lassin eana- ja meahcedoalloministeriija lea miedihan Lappi EBI-guovddáži mearreruda, maid leat geavahan bálkáhít olbmo lohpevuovdindoimii ja fatnasiid registrerendoimii ja ee. guollebivddu bearráigečču gullevaš doaimmaid várás.

1.2 Dáládili árvoštallan

Guolástanlága mielde guolledoalloguovllut álggahit doaimmas jagi 2019 álggu rájes. Guolledoalloguovllu doaimma álggaheapmi ja guolástanlobiid vuovdima ordnema sirdašuvvan Lappi EBI-guovddáži guolledoalloguvlui dáhpuhuvvet guktot jagi 2019 álggus. Guolástanlágas ásavuvvon guolledoalloguovlluid ortniiduvvamii dárbašuvvon áigi buohtastahtton dálá lohpevuovdima guoskevaš áigetávvala lea árvoštallon dahkat áitaga lohpevuovdima lihkestuvvamii. Guolledoalloguovlu galggašii álggahit lohpevuovdima ordnemii gullevaš doaimmaid dakkavide. Dat sáhtta leat váttis, go váldá vuhtii earáid organisašuvvna vuolggahapmái gullevaš muttuid. Lohpevuovdima lassin guolledoalloguvlui leat sirdašuvvamin guollebivddus geavahuvvon fatnasiid registreremii gullevaš doaimmat.

Lohpevuovdindoaimma sirdašuvvamis Ohcejoga guolástanguovllu dikšuma vuollái leat gevon ráddádallamat Ohcejoga guolástanguovlluin, muhto ráddádallamiin ii leat gávdnon čovddus, mo doaimmaid sirdima sáhtašii sihkkarastit dán áigetávvalis ja govttolaš goluiguin.

Lohpevuovdima lihkestuvvama ii sáhte guoddit dakkár áššiid duohkái, ahte geargágo guolledoalloguovlu ortniiduvvat ja dahkat lohpevuovdima lihkestuvvan dikšuma ovdii dárbašlaš olmmošválljemiid doarvái jođánit dahje šaddego välljemat váidalusaid vuollái.

Dán sivas lohpevuovdima ja fatnasiid registreremii gullevaš doaimmaid boatkankeahtes dikšuma sihkkarastima doaimmain vástidan beali rievddadettiin, sirdášanáiggi evttohat guhkidit guvttiin jagiin.

2 Evttohuovvon nuppástusat

Fápmuibidjanlága 8 §:a 1 momeanta evttohuovvo rievdaduvvot nu, ahte lohpevuovdindoaimma sirdašuvvá guovllu doaimmaválddalaš guolledoalloguvlui 1.1.2019 sajis guokte jagi manjeleappos 1.1.2021. Sirdášanáiggi evttohuovvo jotkojuvvet guvttiin jagiin dan sihkkarastima várás,

ahte guolledoalloguovlu oažžu doaimmas johtui ovdal lohpevuovdima sirdašuvvama dan dikšuma vuollásažžan. Sirdásanáiggi joatkin guvttiin jagiin veahkehivččii bealistis maiddái dan, ahte guolledoalloguovlu gearggašii buorebut vuodjut dasa sirdašuvvan doibmii ja ovda-mearkan dárbbu mielde skuvlet olbmuid, geat boahttevuodas dikšot doaimmaid. Guovtti jagi sirdásanáigi maiddái dagašii ovtta jagi sirdásanáiggi buorebut vejolažžan Lappi EBI-guovddáža ja guolledoalloguovllu gaskasaš ovttasbarggu sirdásanmuttu áigge. Eará nuppástusat eai evttohuvvo momentii.

3 Evttohusa váikkuhusat

Evttohusas eai leat mearkkašahtti almmolašekonomalaš váikkuhusat. Lappi EBI-guovddáš oažžu dálá geavadaga mielde lohpevuovdimii, fatnasiid registreremii ja guolástanbearráigehččui gullelaš doaimmaide sierra mearreruđa, man sturrodat dávista Deanu guolástanlobiin stáhtii čoggon oasi. Oasi mearreruđas galggašii doaimmaid sirdašuvvama maŋŋá stivret EBI-guovddáža sajis guovllu doaibmaválddálaš guolledoalloguovlui. Lohpevuovdima ordnema ruhtadandárbbu leat árvvoštallan stuorrut muhtun veardde, go dálá dilis oassi barggus dahkko EBI-guovddáža virgebargun.

Lohpevuovdima guoskevaš sirdásanáiggi guhkidemiin figgat garvit riskka das, ahte lobiid vuovdima álggaheapmi odđa organisašuvnnas ii lihkostuva fámus lean lágas mearriduvvon áigetávvalis. Lohpevuovdima eahpelihkostuvvan mearkkašivččii ekonomalaš massima báikegotti olbmuide geaid ealáhus lea huksejuvvon guollebivddu birrasii. Lohpevuovdima njuovžilis ollašuhttimiin lea stuorra mearkkašupmi eandalii guovllu turismafitnodateaiiggádiidda, geaidda Deanu guolástanturisma lea dehálaš ealáhus ja geaid dálloalolu odđa guolástansoahpamuša mielddis buktán nuppástusat lohpefálaldahkii leat jo dál hehtten.

Báikkálaš turismafitnodatdoalliid ealáhusa doaibmaevttuid dorvvasteami lassin sirdásanáiggi guhkidemiin figgat dorvvastit báikkálaš ja olgobáikegottálaš guolástanvuoigatvuođa hálddašeaddjiid sajádaga ja vejolašvuođa geavahit sidjiide gullelaš guolástanvuoigatvuođa. Suoma ja Norgga gaskasaš Deanu guolástansoahpamuša 10 artihkkala mielde rádjehokkaosso-dagas guoli bivdán galgá lotnut guolástanlobi ovdal bivddu álggaheami. Soahpamuša mielde oassebealit vástidit lobiid vuovdima ordnemis. Lohpevuovdima ordnema vára vuollái šaddan sáhtašii ná váikkuhit ráddjenláhkái maiddái báikkálaš ja olgobáikegottálaš guolástanvuoigatvuođahálddašeaddjiid vejolašvuhtii geavahit sidjiide gullelaš guolástanvuoigatvuođa, jus lohpevuovdima ordnen ii lihkostuvašii ordnejuvvot.

4 Ášši válmmaštallan

Evttohus lea válmmaštallojuvvon eana- ja meahcedoalloministeriijas. Láhkanuppástusa dárbbalašvuohta kártejuvvui Ohcejogas 29.–30.10.2018 turismafitnodatdoalliiguin, oktasaš čáhceviidodaga osolašgottiiguin, Ohcejoga guolledoalloguovlluin ja Ohcejoga gieiddain gevojuvvon háleštandilálašvuodain. Evttohus sáddejuvvui ášši hohpolašvuođa dihtii guovtti vahku guhkkosaš cealkima várás 8.–21.11.2018.

Evttohusas bivde cealkámuša stáhtaruhtaministeriijas, vuoigatvuodaministeriijas, Lappi EBI-guovddážis, Meahciráddehusas, luondduriggodatguovddážis, Njuorggáma, Vuovdaguoikka, Ohcejoga kirkosiidda ja Veahčáknjárgga osolašgottiin, Ohcejoga ja Anára guolástanguovlluin, Vuolledoalu, Ivvánjávri ja Pikkujári osolašgottiin, Deanuleagi fitnodatdoallit ry:s, Sámeturisma ja -fitnodatdoallit ry:s, Sámedikkis, Deanu giddodatoamasteaddjit ry:s, Lappi lustaáiggeguollebivdit ry:s, Suoma Lustaáiggeguollebivdiid Guovddášorganisašuvnnas, Guolledoalu Guovddášlihtus ja Lappi guolledoalloguovddážis.

HE 287/2018 vp

Lappi EBI-guovddáš, Meahciráđdehus, Luondduriggodatguovddáš, Ohcejoga kirkosiidda osolašgoddi. Ohcejoga guolástanguovlu. Guolledoalu Guovddášlihttu adde cealkámuša. Buot cealkámuša addán bealit atne sirdásanáiggi guhkideami dárbbaslažžan ja ákkastallon.

Ohcejoga guolástanguovllu mielas gittotge ovttá jagi lasseáigi reahkkášii organisatoralaš nuppástussii ja evttohii lassin, ahte jus guolledoalloguovlu ii basttášii rekryteret doarvái bargoveaga doaimmaid dikšuma várás, odđá ovttá jagi sirdásanáiggi sáhtašii vihkkehállat. Ohcejoga kirkosiidda osolašgoddi oinnii, ahte ovttá jagi sirdásanáigi livččii doarvái guhkki. Kirkosiidda osolašgoddi evttohii lassin, ahte jus lánhanuppástusa mearridit guovtti jagi sirdásanáigái, lánhki galggašii merkejuvvot cealkka mainna soahpamuša 10 artihkkalii guoskevaš áššiid sáhtá sirdit guolástanguovlui jo ovdal jagi 2021 álggu, go guolledoalloguovllus leat doibmii dárbbasuvvon resurssat.

Lappi EBI-guovddáš celkkii, ahte plánejuvvon guovtti jagi lasseáigi dagašii vejolažžan ovdasvástádusaid hálddašuvvon sirdima EBI-guovddášis guolledoalloguovlluide. EBI-guovddáš doarju dárbbasettiin guolledoalloguovllu maiddái sirdásanáiggi maŋŋá guolástanlága 20 § 3 čuoggá mielde. EBI-guovddáš evttohii, ahte lánhanuppástusa galggašii boahit fápmui nu jodánit go vejolaš. Meahciráđdehusa mielde guovtti jagi sirdásanáiggiin sihkkarasto, ahte Ohcejoga guolledoalloguovllus lea doarvái áigi ja resurssat organiseret Deanu lobiid vuovdimii, mii lea hástaleaddji doaimma. Meahciráđdehus anii dehálažžan EBI-guovddáša doarjaga lohpevuovdindoibmii dárbbu maŋŋá maiddái sirdásanáiggi maŋŋá. Luondduriggodatguovddáš muittuhii, ahte lohpevuovdinvuogádat lea njuolga oktavuodas Deanu sálašregistarii, man doaimmama berre dárkkistit nuppástusa oktavuodas. Evttohuovvon guovtti jagi sirdásanáigi dagašii vejolažžan maiddái dán vuhtii váldima. Guolledoalu Guovddášlihttu ii váldán beali sirdásanáiggi guhkkodahkii, muhto oinnii dehálažžan, ahte guolledoalloguovlui sihkkarasto doarvái stuorra ruhtadeapmi ja, ahte EBI-guovddáš doarvái árrat fállá guolledoalloguovlui skuvlejumi ja doarjaga doaimmaid dikšuma sihkkarastimiin. Ruhtaministerijas eai lean fuomášuhtimat evttohussii.

Lánhanuppástus lei ovdan sámedikkiin gevvojuvvon Deanu guolástanjuolggadusa doaimmabiju guoskevaš ráđđádallamis 7.11.2018. Sámediggi ii oaidnán dárbbaslažžan ordnet sierra ráđđádallama áššis. Sámediggi ii áiggo cealkit lánhanuppástussii, muhto guorrasa Ohcejogas boahit dihtui lasseáiggi dárbbus.

Eana- ja meahccedoallooministeriija oaidná, ahte lohpevuovdimii evttohuovvon guovtti jagi sirdásanáigi lea ákkastallojuvvon, vai doaimmaid sirdima lea vejolaš ollašuhttot hálddašuvvon vuogi mielde. Sirdásanáigi ii eastte Ohcejoga guolledoalloguovllu rolla nanosmahttima lohpevuovdindoaimma dikšumis jo vuosttas jagi maŋŋá. Lappi EBI-guovddáš addá dárbbasettiin áššedovdiveahki Ohcejoga guolledoalloguovlui guolástanlága 20 § 3 momeantta vuodul maiddái lohpevuovdindoaimma sirdáseami maŋŋá.

5 Sorjavašvuotta eará evttohusaide

Evttohus laktása riikkabeivviin giedahallamis lean eanagottiid vuoddudeapmái guoskevaš ráđdehusa evttohussii (HE 15/2017 vp) ja eanagotteodastusa ollašuhttimii sihke stáhta lohpe-, stivren- ja bearráigeahččodoaimmaid oddasitorgeremii guoskevaš ráđdehusa evttohussii (HE 14/2018 vp). Ollašvadedettiin eanagotteodastusa oavvildivččii, ahte ealáhus-, johtolat- ja birasguovddášat heaittihuvvošedje eanagotteodastusa ollašuhttima ja stáhta lohpe-, stivren- ja bearráigeahččoorganisašuvnnaid guoskevaš ráđdehusa evttohusa sisttisdoallan fápmuibidjanlágain. Dát oavvildivččii, ahte evttohusas ealáhus-, johtolat- ja birasguovddášii ášahuvvon doaimmaválddi geavahivččii ja dasa mearriduvvon doaimmaid divššoši boahitevuodas eanagoddi. Go eanagotteodastusa lea ain riikkabeivviid giedahallamis eaige lágat leat dohkkehuv-

HE 287/2018 vp

von, ii evttohussii leat sáhttán bidjat eanagottiid ealáhus-, johtolat- ja birasguovddážiid sadjái. Eanagotteodastus lea oaivvilduvvon boahit fápmui 1 beaivve oddajagimánus 2021 dahjege seammá áigái, go guolástanlobiid vuovdima ja guollebivdofatnasiid registreremii gullevaš doaimmaid doaibmaváldi sirdašuvašii guolledoalloguovlluide.

6 Fápmuiboahтин

Láhka evttohuvvo boahit fápmui 1 beaivve njukčamánu 2019. Ná lága 8 §:s mearriduvvon lohpevuovdimii ja 15 §:s mearriduvvon fatnasiid registreremii gullevaš doaibmaváldi sirdašuvašii vehá áigái guolledoalloguvlui 1.1.2019, muhto máhcašii evttohuvvon lánhanuppástusa mielde Lappi EBI-guovddáži 1.3.2019 rájes ja livččii dan manjá fápmus sirdášanáiggi loahpa rádjai.

Ovdalis ovdanbuktojuvvon ákkain addojuvvo riikkabeivviid dohkkeheapmái čuovvovaš lánkaevttohus:

Láhka

guollebivddus Deanu čázádagas Norggain dahkkon soahpamuša láhkaásaheami suorgái gullevaš mearrádusaid fápmuibidjamis ja heiveheamis addojuvvon lága 8 §:a nupástuhttimis

Riikkabeivviid mearrádusa mielde
rievdaduvvojit bivddu birra Deanu čázádagas Norggain dahkkon soahpamuša láhkaásahan-suorgái gullevaš mearrádusaid fápmuibidjan- ja heivehanlága (176/2017) 8 §:a 1 momenta čuovvovaččat:

8 §

Guolástanlobiid vuovdima lágideapmi

Soahpamuša 10 artihkkalis oaivvilduvvon guolástanlobiid vuovdima lágideamis vástida Lappi EBI-guovddáš. Guovllus doaibmaválddálaš guolledoalloguovlu vástida bivdolojiid vuovdima lágideamis 1 beivvi ođđajagimánu 2021 rájes.

Dát lámka bohtá fápmui beivve _____ mánu 20 .

Helssegis 5. beivve juovlamánu 2018

Oaiveministtar

Juha Sipilä

Eana- ja meahccedoalloministtar Jari Leppä

Láhka

guollebivddus Deanu čázadagas Norggain dahkkon soahpamuša láhkaásaheami suorgái gullevaš mearrádusaid fápmuibidjamis ja heiveheamis addojuvvon lága 8 §:a nuppástuhttimis

Riikkabeivviid mearrádusa mielde

rievdaduvvojit bivddu birra Deanu čázadagas Norggain dahkkon soahpamuša láhkaásahan-suorgái gullevaš mearrádusaid fápmuibidjan- ja heivehanlága (176/2017) 8 §:a 1 momenta čuovvovaččat:

Láhka mii lea fámus

Evttohus

8 §

8 §

Guolástanlobiid vuovdima lágideapmi

Guolástanlobiid vuovdima lágideapmi

Soahpamuša 10 artihkkalis oavvilduvvon guolástanlobiid vuovdima lágideamis vástida Lappi EBI-guovddáš. Guovllus doaimaválddálaš guolledoalloguovlu vástida bivdolobiid vuovdima lágideamis 1 beaivvi oddajagimánu 2019 rájes.

Soahpamuša 10 artihkkalis oavvilduvvon guolástanlobiid vuovdima lágideamis vástida Lappi EBI-guovddáš. Guovllus doaimaválddálaš guolledoalloguovlu vástida bivdolobiid vuovdima lágideamis 1 beaivvi oddajagimánu 2021 rájes.

Dát láhka bohtá fápmui beaivve mánu 20 .